

19. Meningen, weten en gewisheid. Het verhaal van de volle theekop

Een professor ging eens op bezoek bij een zenmeester, omdat hij meer over zen wilde weten. Hij gaf de meester een lange uiteenzetting over wat hij al wist en begon daarna vragen te stellen. De meester merkte op dat het tijd werd een kop thee te drinken en schonk de thee in de kop van zijn bezoeker. Hij schonk en schonk tot de thee overliep. De professor kon het niet meer aanzien en riep: Houdt u toch op! De kop is vol, er kan niets meer bij!”

“Zo vol als deze kop is”, zei de meester, “is ook uw geest”.

“Als ik u moet laten zien wat zen is, dan moet u eerst uw kop leegdrinken”.

19. Meningen, weten en gewisheid. Het verhaal van de volle theekop

De blinden uit ons verhaal waren mensen wier theekop te vol was. (...) hun kennis was sneller dan hun handen, waarvan de aangeboren wijsheid geen ruimte had om zich te ontvouwen.

Stellen wij ons ook niet gauw tevreden met een kleine stap voorwaarts op onze weg, een geringe bevrediging, een miniem inzicht?

Wanneer we eenmaal een blik in de transcendente dimensie hebben mogen werpen, hebben we voortaan iets dat meer is dan kennis of weten: we hebben gewisheid of zekerheid.

Zonder deze zekerheid zou de boeddhistische leer ons misschien nihilistisch voorkomen en ons koel, gedistantieerd en emotioneel maken. Nu hebben we echter ervaren dat de toestand voorbij het lijden ook werkelijk bestaat.

Nu hebben we onze dagelijkse oefenpraktijk van het zitten, lopen en ademen nodig om ons te stabiliseren. We hebben echter ook kennis, oordeelsvermogen, verstand en schranderheid nodig.

In een Oudchinese tekst staat dat voor een zenleerling in het begin van zijn oefenpraktijk een rivier een rivier is en een berg een berg. Dan realiseert de leerling het ontwaken en stelt vast dat een rivier helemaal geen rivier is, een berg helemaal geen berg. Blijft de leerling echter bij dit inzicht niet stilstaan en oefent hij steeds verder, dat komt hij bij datgene wat ‘de Ene Grond’ wordt genoemd. Dan is een rivier weer een rivier, een berg weer een berg.

En toch zal de rivier niet meer dezelfde rivier, de berg niet meer dezelfde berg – en de leerling niet meer dezelfde leerling zijn.

Huiswerksuggestie: ‘Waar loopt het bij jou over’? Wat ga je eraan doen?